

Sygn. akt **XXVII Ca 634/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVII Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia SO Iwona Grzegorzewska
-----------------	-------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2018 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **B. K., J. K., I. S. i A. K.**

przeciwko **(...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 24 października 2017 r., sygn. akt II C 2472/17

I. zmienia zaskarżony wyrok i nadaje mu treść:

„1. oddala powództwo;

2. zasądza od B. K., J. K., I. S. i A. K. na rzecz (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę po 94,25 (dziewięćdziesiąt cztery złote i 25/100) zł tytułem zwrotu kosztów procesu”;

II. zasądza od B. K., J. K., I. S. i A. K. na rzecz (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 390 (trzysta dziewięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania w instancji odwoławczej.

Sygn. akt XXVII Ca 634/18

UZASADNIENIE

W sprawie rozpoznanej w postępowaniu uproszczonym Sąd II instancji, stosownie do treści art. 505¹³ § 1 k.p.c., obowiązany jest przedstawić w uzasadnieniu jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, jeżeli nie przeprowadził w sprawie postępowania dowodowego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego była zasadna i prowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku.

Sąd Okręgowy mając nie tylko uprawnienie, ale i obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału, dokonał jego własnej, samodzielnej i swobodnej oceny. Sąd Odwoławczy nie dopatrył się naruszenia granic zastrzeżonych w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy nie przeprowadzał uzupełniającego postępowania dowodowego w

niniejszej sprawie, przyjmując za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji i akceptując je w całości jako wystarczające do wydania rozstrzygnięcia w sprawie.

Niemniej w tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy dokonał błędnej oceny prawnej uznając, że podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia nie zasługiwał na uwzględnienie.

Sporna pomiędzy stronami była kwestia tego, czy termin przedawnienia dochodzonego przez powodów roszczenia upłynął, czy pozwany zrzekł się tego zarzutu.

Wskazać trzeba, że powodowie w pozwie z dnia 3 kwietnia 2017 r. wnosili o zasądzenie od pozwanego kwot w wysokości po 250,00 EUR z odsetkami ustawowymi oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Następnie pismem procesowym z dnia 31 lipca 2017 r. pełnomocnik powodów cofnął powództwo w zakresie żądanych przez powodów kwot po 250,00 Euro i wniósł o zasądzenie na rzecz powodów kwot po 51,48 Euro wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres o dnia 10 maja 2017 r. do dnia zapłaty oraz podtrzymał żądanie z tytułu zwrotu kosztów postępowania sądowego wskazując, że pozwany przekazał na rzecz powodów równowartość kwot po 250,00 Euro. Następnie pozwany podniósł zarzut spełnienia roszczenia w dniu 9 maja 2017 r. oraz zarzut przedawnienia i domagał się oddalenia powództwa w całości oraz wniósł o zasądzenie kosztów postępowania sądowego.

Zgodnie z art. 117 § 1 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. W myśl art. 117 § 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne. Wedle art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Z brzmienia art. 118 k.c. wynika, że ustawodawca przewidział zarówno ogólne terminy przedawnienia, jak i terminy szczególne. W odniesieniu do stosunków prawnych w zakresie przewozu osób został ustanowiony szczególny termin przedawnienia. Zgodnie z art. 778 k.c. roszczenia z umowy przewozu osób przedawniają się z upływem roku od dnia wykonania przewozu, a gdy przewóz nie został wykonany - od dnia, kiedy miał być wykonany. Sporna w niniejszej sprawie była kwestia dopuszczalności zastosowania tego przepisu do roszczeń powódki o odszkodowanie na podstawie wyżej powołanego rozporządzenia 261/2004. Sąd podzielił argumentację pozwanego, który powoływał się na dopuszczalność zastosowania terminu przedawnienia z art. 778 k.c.

Ponieważ opóźniony lot odbył się 20 czerwca 2014 roku, termin przedawnienia upłynął 20 czerwca 2015 roku, a więc prawie 2 lata wcześniej niż powodowie złożyli pozew. Na skutek postępowania administracyjnego przed Prezesem Urzędu Lotnictwa Cywilnego pozwany spełnił świadczenie główne poprzez zapłatę powodom po 250 Euro w dniu 9 maja 2017 roku, a więc po upływie terminu przedawnienia. Odsetki jako należność uboczna, przedawnia się najpóźniej z chwila przedawnienia roszczenia głównego (zasada *accessorium sequitur principale*). Materiałny zarzut przedawnienia może być podniesiony w każdym czasie, również po wydaniu wyroku, w toku postępowania apelacyjnego. W niniejszej sprawie został zgłoszony przed wydaniem wyroku przez Sąd I Instancji.

Przywołać należy część uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 stycznia 2014 roku, (I ACa 1308/13), w którym stwierdzono, że „zrzeczenie się zarzutu przedawnienia jest jednostronnym oświadczeniem woli, stanowiącym wykonanie przysługującego stronie prawa kształtującego. Stosuje się do niego wszystkie zasady dotyczące składania oświadczeń woli, zatem stosownie do art. 60 k.c., może być ono złożone albo wyraźnie (wprost) albo w sposób dorozumiany i nie wymaga żadnej szczególnej formy. Nie ma zatem podstaw do twierdzenia, iż do zrzeczenia się korzystania z zarzutu przedawnienia dojdzie tylko wówczas, gdy dłużnik użyje formuły, że zrzeka się zarzutu przedawnienia lub formuły do niej równoważnej. Jednocześnie jednak dorozumiane zrzeczenie się korzystania z zarzutu przedawnienia musi wynikać w sposób niewątpliwy z towarzyszących temu oświadczeniu okoliczności (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 lipca 2004 roku, V CK 620/03). Już w tym miejscu zauważyć należy, że oświadczenie woli podlega badaniu pod tym kątem przy wykorzystaniu kryteriów wskazanych w art. 65 § 1 k.c., tj. zasad współżycia społecznego oraz ustalonych zwyczajów. Innymi słowy do przyjęcia zrzeczenia się zarzutu

przedawnienia konieczne jest jednoznaczne ustalenie, że dłużnik, mimo że roszczenie jest przedawnione, rezygnuje z wykorzystania tego zarzutu (zrzeka się go) i chce zadośćuczynić uprawnieniu wierzyciela. Podkreślić należy, że stosowne oceny powinny być zobiektywizowane, nie chodzi bowiem o to, czy w konkretnym przypadku dłużnik miał pełną świadomość prawną co do przedawnienia roszczeń wierzyciela i skorzystania z zarzutu przedawnienia albo zrzeczenia się korzystania z tego zarzutu, ale czy w świetle określonych okoliczności faktycznych danego przypadku możliwe jest jednoznaczne ustalenie, że dłużnik w sposób dorozumiany złożył oświadczenie woli o zrzeczeniu się zarzutu przedawnienia. Za stanowiskiem takim przemawiają dwa istotne argumenty. Po pierwsze, w prawie cywilnym obowiązuje zasada, że czynności prawne wywołują określone prawem skutki prawne niezależnie od stanu świadomości konsekwencji swojego działania (zasada *ignorantia iuris nocet*), a pod drugie przy wykładni jednostronnych oświadczeń woli dominować powinny elementy obiektywne, stosownie do kryteriów wykładni zawartych w art. 65 § 1 k.c. Kryteria te sprzyjają pewności stosunków prawnych, a tym samym i pewności obrotu prawnego. Nie można bowiem abstrahować od okoliczności, że uczestnicy obrotu cywilnoprawnego mogą odczytywać znaczenie oświadczenia woli złożonego przez kontrahenta w oparciu o okoliczności, w których zostało ono złożone, nie mają natomiast możliwości oceny świadomości osoby składającej dane oświadczenie. Oświadczenie takie winno być jednocześnie interpretowane przy uwzględnieniu zasad współżycia społecznego (tj. przede wszystkim reguł słuszności, uczciwości, dobrej wiary) oraz ustalonych zwyczajów.” Przykłady sytuacji, „które mogą świadczyć o dorozumianym, ale niewątpliwym zamiarze dłużnika zrzeczenia się zarzutu przedawnienia, są m.in. pertraktacje dłużnika z wierzycielem na temat rozłożenia długu na raty, zawarcie umowy nowacyjnej, zawarcie ugody sądowej lub pozasądowej”. Powyższe wyliczenie dokonane zostało w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2004 roku (V CK 620/03). We współczesnych wypowiedziach piśmiennictwa oraz w judykaturze podkreśla się, że dorozumianego zrzeczenia się korzystania z zarzutu przedawnienia nie powinno się rozumieć zbyt liberalnie i przy ocenie zachowania dłużnika należy zachować ostrożność. W szczególności nie można utożsamiać z oświadczeniem woli o zrzeczeniu się zarzutu przedawnienia każdego zachowania się dłużnika zmierzającego do zaspokojenia wierzyciela.

W ocenie Sądu odwoławczego zapłata przez pozwanego należności głównej po upływie terminu przedawnienia nie stanowiła dorozumianego oświadczenia o zrzeczeniu się zarzutu przedawnienia. Wskazać trzeba, że spełnienie przedawnionego świadczenia było wywołane postępowaniem administracyjnym i groźącą sankcją administracyjną. Nadto w tym postępowaniu żądano jedynie świadczenia głównego bez odsetek. W zachowaniu pozwanego nie sposób się jednak dopatrzeć oświadczenia woli nakierowanego na zrzeczenie się zarzutu przedawnienia, a jedynie na chęć uniknięcia sankcji administracyjnej.

Decyzja Prezesa ULC nie powoduje wznowienia istnienia przedmiotowego roszczenia ponieważ dotyczy jedynie stwierdzenia naruszenia prawa przez pozwanego i w konsekwencji nałożenia na niego kary pieniężnej. Nie jest to orzeczenie, do którego w niniejszej sprawie miałby zastosowanie art. 125 § 1 k.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd, wydał w oparciu o zasadę odpowiedzialności za jego wynik, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Powodowie będący stroną przegrywającą sprawę (w zakresie niespełnionego roszczenia), obowiązani są zwrócić pozwanemu koszty postępowania w po 94,25 zł, na którą złożyły się: wynagrodzenie pełnomocnika zawodowego ustalone na podstawie obowiązującego w dacie wszczęcia postępowania § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490 j.t.) oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c, zmienił zaskarżony wyrok i orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c.